

(Moguncja) omówił temat *Życie codzienne kobiet w starożytnym Izraelu*. Ks. Marek Wochna poruszył problem *Kobieta w wybranych tekstach biblijnych Starego Testamentu* (skupiając się przede wszystkim na drugim opisie stworzenia człowieka, zawartym w Rdz 2). Paweł Szkołut (Kraków) przedstawił temat: *Kobiety w genealogii Jezusa i ich pochodzenie jako wyraz mesjańskiego uniwersalizmu*. Ilona Skupińska-Løvset (główna organizatorka seminarium) omówiła i pokazała obrazy terakot znalezionych na et-Tell i przedstawiających kobiety. Paulina Małachowska (Łódź) skupiła się na przedstawieniu rodziny w czasach nowotestamentowych. S. Ewa Jezierska (Wrocław) przekazała informacje dotyczące posługi kobiet w Kościele. Jej referat nosił tytuł: *Institucja diakonis i wdów w Kościele pierwszych wieków*. Wystąpienie Sylwii Płusy (Łódź) skupiło się na ukazaniu kultu wybranych postaci biblijnych we wczesnochrześcijańskim Egipcie, Nubii i Palestynie. Natomiast Tina Wnukowska (Łódź) przedstawiła *Kobiety Augusta* (Atię, Livię, Octavię i Julię). Krótka wypowiedź Pawła Rozwoda (Kluczbork) zakończyła oficjalną część seminarium.

Seminarium było okazją do przekazania treści związanych z tematem wystawy, a także wzbogacającym spotkaniem ludzi różnych środowisk naukowych.

S. Ewa J. Jezierska OSU

VI Salwatoriańskie Sympozjum Misyjne (Bagno, 27 kwietnia 2009)

DOI: 10.34839/wpt.2009.17.1.269-271

Miesiąc kwiecień już od kilku lat kojarzy się w Wyższym Seminarium Duchownym Salwatorianów w Bagnie z tematyką misyjną. Także w bieżącym roku, w poniedziałek 27 kwietnia odbyło się tutaj kolejne, już VI Salwatoriańskie Sympozjum Misyjne. Zatyłowano je: *Indie – Kościół – Salwatorianie. Z przeszłością ku przyszłości*. Tematyka sympozjum oscylowała wokół specyfiki religijno-społecznej Indii, aktualnej sytuacji Kościoła w Indiach oraz pracy misyjnej podejmowanej tam przez salwatorianów. Wybór tematyki na tegoroczne sympozjum motywowany był z jednej strony aktualną napiętą sytuacją społeczno-religijną w Indiach (prześladowania chrześcijan), z drugiej zaś faktem, że to właśnie Indie były pierwszym krajem, do którego o. Franciszek Jordan, założyciel salwatorianów, wysłał w 1890 roku pierwszych misjonarzy.

Spotkanie rozpoczęło się Eucharystią, której przewodniczył i homilię wygłosił ks. Andrzej Urbański SDS z Rzymu, przełożony generalny salwatorianów. Następnie uczestnicy spotkania zgromadzili się w sali dębowej, w której odbywały się wykłady sympozjalne. Otwarcia sympozjum oraz przywitania gości dokonał ks. dr Bogdana Giemza SDS, rektor seminarium. Sympozjum zaszczylicili swoją obecnością, oprócz wspomnianego przełożonego generalnego, także między innymi przełożony polskiej prowincji salwatorianów ks. Piotr Filas SDS wraz z całą radą prowincjalną, prorektor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, ks. dr Andrzej Tomko, przedstawiciele władz lokalnych, duchowieństwo i osoby konsekrowane, przedstawiciele salwatorianów świeckich oraz zainteresowana omawianą tematyką salwatoriańska młodzież z pobliskich miejscowości.

Pierwszym prelegentem był prof. dr hab. Krzysztof Byrski, indolog, pracownik Zakładu Azji Południowej Instytutu Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego. Przedstawił on referat zatytułowany: *Słowo Usłyszane (śruti) i Słowo Ujrzone (dorśana)*

hindusów a Słowo Wcielone chrześcijan. Na wstępie prelegent przywołał słowa Jana Pawła II z encykliki *Fides et ratio* (72), który wskazując na „bardzo dawne tradycje religijne i filozoficzne” krajów Wschodu, szczególnie Indii, stwierdził: „Z wielką duchową energią myśl hinduska poszukuje doświadczenia, które wyzwalać człowieka z ograniczeń czasu i przestrzeni miałyby wartość absolutną. W dynamice tych dążeń do wyzwolenia osadzone są wielkie systemy metafizyczne. Zadaniem dzisiejszych chrześcijan, zwłaszcza w Indiach, jest wydobycie z tego bogatego dziedzictwa elementów zgodnych z ich wiarą, aby mogły one wzbogacić myśl chrześcijańską”.

Prof. Byrski do jednego z istotnych elementów tego dziedzictwa zaliczył wedyjską naukę o *śruti* i *dorśana*, słowie usłyszonym i słowie ujrzanym. Przedstawiając tę naukę pytał jednocześnie o możliwość spotkania w tym właśnie miejscu hinduizmu z chrześcijaństwem. *Śruti* to słowo usłyszane, leżące u podstaw tekstów wedyjskich. Słowa te były przekazywane z głębokim przekonaniem, że zostały one usłyszane przez starożytnych wieszczów i nie pochodzą od nich. Teksty wedyjskie są słowem usłyszonym, a nie stworzonym przez człowieka. Dla hindusów jest to słowo objawione. Od epoki słowa usłyszanego, najstarszej w historii religii Indii, nastąpił przejście ku epoce słowa widzianego – *dorśana*. Zaczęto tworzyć liczne podobizny, które mogłyby zobrazować to, co wcześniej usłyszano. W efekcie tego przejścia religijność, jak zauważył prelegent, wyewoluowała w kierunku magii a rytuały z czasem stały się nieczytelne i niezrozumiałe. Punktem, który mógłby stanowić miejsce możliwego spotkania chrześcijańskiej nauki o Wcieleniu Słowa, Logosu – Syna Bożego jest, zdaniem prelegenta, jedynie najstarsza wedyjska nauka o *śruti*, słowie usłyszonym.

Dwa kolejne przedpołudniowe referaty dotyczyły początków pracy misyjnej salwatorianów w Indiach. Ks. dr Michał Piela SDS, postulator ds. beatyfikacji Sługi Bożego ks. Franciszka Marii od Krzyża Jordana, w referacie zatytułowanym: *O. Franciszek Jordan a misje w Assam* przedstawił rozwój idei misyjnej założyciela salwatorianów oraz okoliczności w jakich wysłał on pierwszych czterech misjonarzy do Assam w styczniu 1890 roku. Historię początków tej misji zakończył wspominając pierwsze bolesne doświadczenia misjonarzy, którymi była nagła śmierć, w sierpniu 1890 roku, najpierw przełożonego ks. Otto Hopfenmüllera a następnie br. Mariana Schumma.

Ks. dr Julian Bednarz SDS, misjolog, misjonarz i wykładowca w Salwatoriańskim Instytucie Filozoficzno-Teologicznym w Morogoro w Tanzanii, kontynuował rozpoczętą przez przedmówcę tematykę, w referacie zatytułowanym: *Działalność misyjna Salwatorianów pod kierunkiem ks. Angelusa Münzlohera (1890-1906) i ks. Krzysztofa Beckera (1906-1915)*. Na wstępie wskazał na specyfikę geograficzną, językową i religijną misji w Assam. Obejmowała ona teren równy obszarowi 2/3 dzisiejszej Polski. Pod względem etnicznym leżała na przecięciu się różnych grup narodowościowych. W użyciu było tam około 65 ważniejszych języków, dwa alfabety sanskryckie i alfabet łaćwiński. Także pod względem religijnym stanowiła bogatą mozaikę (hinduizm, islam, judaizm, buddyzm, lokalne religie plemienne). W zasadniczej części referatu ks. Bednarz scharakteryzował najpierw działalność misyjną w Assam pod kierunkiem ks. Angelusa Münzlohera (1890-1906). Wyjechał on do Indii już jako neoprezbiter. Po nagłej śmierci pierwszego przełożonego misji został, mimo swojego młodego wieku, mianowany jego następcą. Piastując przez szesnaście lat funkcję przełożonego był świadkiem między innymi najboleśniejszego dla rodzącej się fundacji wydarzenia. Było nim, mające miejsce 12 VI 1897 roku, największe od ponad 300 lat, trzęsienie ziemi. Mimo, że w gruzach legły wybudowane dotychczas budynki zakonne, szkoły i kościoły, nie ostu-

dziło to zapału misyjnego salwatorianów. W 1906 roku funkcję przełożonego przejął ks. Krzysztof Becker. Opisując specyfikę jego pracy aż do roku 1915 prelegent zakończył swój wykład.

Popołudniowy blok wykładowy rozpoczął prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz, religioznawca, teolog religii z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W referacie zatytułowanym: *Kościół w Indiach dziś*, przedstawił najpierw krótki rys historyczny Kościoła w Indiach. Wskazał na trudności w ewangelizacji tych ziem, kłopoty z akomodacją Ewangelii w kulturę wschodu i ostatecznie mały aktualnie odsetek katolików wśród mieszkańców Indii. Stwierdzając, że Indie są krajem, w którym jak w soczewce skupiają się wszystkie zarówno problemy, jak i nadzieje Azji wskazał na aktualną sytuację Kościoła. Najbardziej palącymi problemami są stosunek do kultury hinduskiej oraz niebezpieczeństwo odrzucenia przez społeczeństwo. Tego, czego najbardziej boją się pragnący przyjąć chrześcijaństwo hindusi, to wyobcowanie i marginalizacja społeczna, która stanowi konsekwencję konwersji. Jest to często przeszkoda trudna do pokonania i uniemożliwiająca formalne przyjęcie wiary chrześcijańskiej, mimo sprzyjaniu jej w sercu przez wielu hindusów. Mimo tych trudności Kościół w Indiach jest dziś nadzieją Kościoła powszechnego chociażby przez fakt dynamicznego rozwoju i liczne powołania do życia kapłańskiego i zakonnego.

Ostatnim prelegentem sympozjum był ks. Andrzej Urbański SDS z Rzymu, były wieloletni misjonarz w Afryce a obecnie przełożony generalny Towarzystwa Boskiego Zbawiciela. Podjął on temat: *Teraźniejszość i przyszłość Salwatorianów w Indiach*. Przedstawiając powrót Salwatorianów do Indii, który miał miejsce na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku, wskazał na wkład salwatoriańskich misjonarzy z Tanzanii. Dzięki nim powrót ten był możliwy, mimo piętrzących się trudności (kłopoty z uzyskaniem wizy). Ks. Urbański przedstawił ponadto stan personalny jednostki w Indiach, podejmowane apostołaty oraz plany na przyszłość, wśród których są między innymi projekty otwarcia nowych fundacji w innych krajach azjatyckich (Korea, Sri Lanka).

Po części wykładowej sympozjum miał miejsce panel dyskusyjny. Był on okazją do stawiania pytań prelegentom oraz dawał możliwość dopowiedzeń, z czego też zebrani uczestnicy skrzętnie skorzystali. Zwieńczeniem sympozjum było nabożeństwo misyjne w kaplicy seminaryjnej oraz wieczorne spotkanie z byłymi misjonarzami – ks. Stanisławem Golusem SDS oraz ks. Mieczysławem Kijaczkim SDS, dzięki którym dokonał się powrót Salwatorianów do Indii. Specjalnym gościem całego sympozjum a w szczególności tego wieczoru był ks. Sebastian Cheeramvelil SDS, salwatorianin z Indii.

Kolejne, VI Salwatoriańskie Sympozjum Misyjne, pozwoliło jego uczestnikom poznać przeszłość i teraźniejszość zarówno Indii, jak i Kościoła w tym kraju, ze szczególnym uwzględnieniem pracy misyjnej salwatorianów. Mimo, że omawiane zagadnienia były kulturowo dalekie doświadczeniom uczestników, to jednak sposób ich przekazu i treść były interesujące. Pozwoliły także spojrzeć dokładniej na tę część Kościoła, która dziś prężnie się rozwija i stanowi źródło nadziei na przyszłość.

Ks. Roman Shupek SDS